

Junaški slovenski topničarji.

(Izvirni dopis iz bojišča.)

Srečne pozdrave od baterije I. domobranskega poljskega artilerijskega polka pošiljamo narodnjaki in vrlji Slovenci iz bojnega polja. Slovenski fantje smo se vedno čili in zdravi. Mnogo težav in bridkosti smo že prestali na italijanskem bojišču. Topovi so grmeli in vrtlo smo napredovali in služili našemu presvitlemu nadvovodu Karolu, ki nas je vodil po pravem potu. Iz Laškega smo se podali na rusko bojno polje. Sedaj pa se borimo spet z Lahom, ki nas s hudim ognjem obsiplje. Naši topovi pa mu tudi pridno odgovarjajo in ravno tako tudi naša vrla in izvrstna infanterija, ki se bori v deževnem in sneženem vremenu. Bog nam daje zmiraj pomoč in pogum, da se vedno vstrajno borimo za domovino in za našega presvitlega cesarja. Želimo in prosimo pa Boga, da bi povsod bila naša srečna zmaga.

Ljube žene in otročiče, sestra, brate in starše, naše sorodnike, znance in prijatelje pozdravljamo iz daljnega kraja. Še hvala Bogu vsi zdravi možje in mladeniči: Jernej Sitar, desetnik iz St. Andraža pri Velenju; Ivan Zaje, desetnik, iz St. Ilja pri Velenju; Ivan Pustinek, poddesetnik iz Skal pri Velenju; topničarji Franc Kralj iz Založ pri Polzeli, Iv. Haljan iz St. Jurija ob južni žel., Jurij Soline iz Trnovelj pri Celju in Ivan Grahar iz St. Pavla pri Preboldu.

Slovenski Orel v južnih Tirolah.

Josip Pišek, bivši načelnik celjskega Orla, sedaj predmojster pri poljskih havbicah, piše svojim domačim:

Bojno polje, 11. okt.

Dragi domači!

Hočem Vam nekoliko popisati naš res zanimivi kraj ter Vas malo seznaniti z našim sedanjim položajem. Počutimo se tu zdaj malo bolj zadovoljne, ker smo že nekoliko pozabili svojo trudapolno pot v sedanjo postojanko. Postojanka sama na sebi ni napačna, le pot do nje je zato bolj težavna. Nahaja se v pravcatem kotlu, ki je krog in krog obdan z visokimi gorami, ali bolj odkrito povedano: z golim, divjim skalovjem. Tu nam polentarji pač težko pridejo do živega, zato smo jim pa mi tem bolj prav pošteno zasolili ter smo jih mnogokrat že poprej prehiteli in uničili njih namero. Vedno se še trudijo na mnogih mestih predreti našo rojno črto, toda njihovi napadi so se še vedno razbili ob žilavem odporu naših hrabrih čet. Mnogo čitamo o svojih sobratih ob Soči, kako hrabro da branijo našo domovino, pa tudi mi ne zaostajamo za njimi, kajti precejšnji odlomek od njih je ostal še tu v Tirolah. Kadar se čutimo malo bolj varne, pa plazimo po gorah, odkoder se nam nudi prekrasen razgled. Nad vse lep je pogled na Rožnati vrh v Dolomiti, ki upliva naravnost čarobno na človeka. Posebno ob solnčnem zahodu, ko se poslavljajo že zadnji solnčni žarki, se vidi, kakor da bi bilo celo skalovje iz samega izklesanega rdečmodrega mramorja. Na levem pobožju pa se mogočno vzdiguje gorovje Ortlerjeve skupine, katero se polagoma izgublja kakor velikanski morskali val v neizmerne daljave. Po nižavah se razprostirajo lične vase, katere okljujejo lepo zeleni travniki in rodovitna polja, po gorskem prelazu pa pridriži bistri potok ter se vije kakor srebrni trak po zelenih livadah. Tu se vidi živo in naravno vse lepše, kakor v najimenitnejšem kino. Torej nam nudi vojna tudi nekaj lepega, samo žal, da le trenotno. Ko dospemo zopet nazaj v svoje kotline in začnemo na novo razpravljati o lepoti kraja, pa pridemo nazadnje vendar do zaključka, da so v domačem ozemlju le še lepši in prijaznejši kraji. Zapadel nam je že tudi sneg, kateri nas je pa že zopet zapustil. Za kako dolgo, je vprašanje. Obeta se nam vedno gotoveje, da bomo najbrže prezimili tu med gorami. Čprav bolj zapuščeni in ločeni od sveta, nam vendar dnevi precej hitro potekajo. Za nas najbolj važen je pač tisti dan, ko pride pošta, poročila z doma, in naš obišče naš toliko zaželjeni „Slovenski Gospodar“, kateri nas še najbolj zadovolji z novicami iz domačih krajev ter n. s vsaj nekoliko seznanji z širnim svetom. Tako tu preživljamo svoje težke dni, kateri ne vzamejo konca, ter si želimo srečne vrnitve in skorajšnjega svidenja, v kar pomozi Bog!

Prav prisrčne pozdrave vsem domačim, znancom in prijateljem pošilja iz daljnih dolomitskih gor Vaš hvaležni Pepi.

Macedonsko bojišče.

Na macedonskem bojišču se je vojni položaj izpremenil v prid Bolgarom, ker je ustavljeno prodiranje srbsko-francoskih čet pred Bitoljem in ob rekici Crni. Za Bitolj ni več nobene nevarnosti; Bitolj se nahaja trdno v bolgarski oblasti. Rumunija zahteva vedno glasneje, da se jo razbremenijo z velikopotezno ofenzivo na macedonskem bojišču. General Sarraill se pa do tega koraka ne more odločiti, češ, v njegovi armadi vladajo nalezljive bolezni in ker ima na razpolago zelo slabo vojaštvo — izmeček vseh narodov.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se še vedno nadaljuje velika angleško-francoska ofenziva, ki že traja celih 21 tednov in se sme imenovati ena sama nepretrgana velikanska bitka. Na velikem četverosporazumovem vojnem posvetovanju v francoskem mestu Boulogne dne 19. oktobra so sklenili razbremeniti po možnosti Rumunijo in izvojevati se pred pričetkom zime odločilnih vseh na francoskem bojišču. V ta namen si je francoski vrhovni poveljnik general Joffre izbral ozemlje pri Verdunu. V štiridnevni borbi od 20. do 23. oktobra so se Francozi vrgli z vso silo na verdunsko predutrdbo Douaumont, da prebijejo na tem ozemlju nemško bojno črto. Posrečilo jim se je sicer dne 23. oktobra zavzeti Douaumont, toda glavna želja, prebiti na tem ozemlju nemško bojno črto, se jim ni posrečila. V zadnjih dneh se je še tudi posrečilo angleško-francoskim četam zavzeti dve porušeni vasi in pridobiti nekaj ozemlja severno od Somme, toda na južnem bregu Somme so pa izgubili nekoliko ozemlja. Angleški listi pišejo, da bo trajala angleško-francoska velika ofenziva baje do dne 1. decembra.

Kako je padel Douaumont.

V hudih bojih za Verdun v letošnji spomladi se je Nemcem posrečilo zavzeti važno verdunsko predutrdbo Douaumont, ki leži severno-vzhodno od Verduna. V izvanredno srditih štiridnevih bojih so Francozi dne 23. oktobra iztrgali Nemcem to v razvaline spremenjeno utrdbo. Borbo za Douaumont opisuje očividec sledeče: Od 20. do 23. oktobra so Francozi s tako silo obstreljevali Douaumont, da je bobnela zemlja kakor ob najhujšem potresu. Iz 120 velikanskih topovskih žrel so padale granate na to utrdbo. Bobnelo in grmelo je, kakor bi bil sodni dan. Dim iz topov je bil tako gost, da je zatemnelo sonce in zrak je bil več kilometrov naokrog tako gorek in smrdljiv, dušljivi plini tako gosti, da je slehernemu živemu bitju zapiralo sapo. Pet francoskih divizij se je navalilo na Verdun. Ker so se v utrdbi vnele zaloge bencina, je bila nemška posadka prisiljena zapustiti gorečo utrdbo. Ko so vdrle prve francoske čete v razbito utrdbo, je bila ista že izpraznjena in Francozi so zavzeli kup razvalin. Borba za utrdbo Douaumont prekaša glede srditosti vse dosežanje trdnjavske boje.

Mir na Grškem.

Zdi se, da je vsled dvornih vplivov iz Rusije in Anglije gonja proti kralju Konstantinu ustavljena. Med kraljem in četverosporazumom je prišlo do sporazuma in sicer se pravi, da na tej-le podlagi: Kralja se ne bo več nadlegovalo, ako hoče ostati nepristranski ter se neče udeležiti vojske. Pač pa kralj ne bo oviral onega dela dežele, ki se je pridružil Venizelosu, da se udeleži vojske nasproti Bolgariji. Kralj bo moral vse opustiti, kar bi ogrožalo četverosporazumove čete v hrbtu, a kralja se bo za to pustilo v mirni posesti vlade in onega dela dežele, ki mu je ostal zvest. Četverosporazum ne bo pripoznal Venizelosove vlade. Iz Grške prihajajo poročila, ki pravijo, da so kraljevi pristaši srečni nad tem izidom več kot enoletnega domačega prepira, a Venizelosovi pristaši so potrti.

Norveška in Nemčija

Ker je Nemčija potapljala tudi norveške ladje, ki so vozile Rusom vojno gradivo, je Norveška prepovedala vsem podmorskim čolnom plovbo v norveških vodih. To je bilo seveda naperjeno proti Nemčiji. Nastala je med obema državama velika napetost, in bilo se je bati, da pride do skrajnosti. Sedaj pa že razglašajo norveški državniki, da Norveška ne mara vstopiti v vojsko.

Japonska in Amerika.

Da Japonska hoče med svetovno vojsko dobiti navdvalo nad Kitajsko, je znana stvar. Rusiji in Angliji sicer to ni nič kaj po godu, toda ker sta z Japonsko vojni zaveznici, ne moreta ničesar storiti. A bolj razburjena se kaže nad japonskim postopanjem Severna Amerika, ki hoče imeti za svojo trgovino prosta in odprta vrata na Kitajsko. Severna Amerika pa se boji sama začeti vojsko z Japonsko. Za to se še bolj ogleduje za pomoč angleškega brodovja. In iz tega bo sledilo, da bo v bližnjem času Severna Amerika Angležem nasproti še bolj prijazna, a Nemcem nasproti še bolj sovražno postopala. Na Japonskem so dobili novega ministrskega predsednika Terauchi-ja, o katerem se pravi, da je mož brez strahu.

Tedenske novice

Duhovniške vesti. Na Bizeljsko je prestavljen kot kaplan č. g. Alojzij Musi s Polzele. Č. g. Bog-

dan Lendovšek, kaplan v Vojniku, je vpoklican kot vojni kurat ter odrine te dni na bojišče. — Č. g. Jakob Palir, kaplan na Bizeljskem, je prestavljen kot provizor na Žusem.

Ogrski Slovenec-bogoslovec umrl. V Trnju je umrl, kakor poročajo »Novine«, bivši bogoslovec somboteljskega duhovnega semenišča, Matjaš Horvat. Pred šestimi leti je moral radi jetike zapustiti semenišče. Na domu je po smrti svojega očeta bil skrben gospodar, nekak oče osmerim mlajšim bratcem in sestricam. Z velikim veseljem je opravljal vse kmetsko delo. Pogreba se je poleg številnega ljudstva udeležilo 5 gg. duhovnikov.

Vojni kurat č. g. Rajmund Bratanč piše svojemu prijatelju J. L. iz sibirskega vjetništva (Daurija, Transbajkalskaja doroga) med drugim: Dragi! Bil sem mnenja, da mojega pisanja nisi dobil; zato danes ob prejemu Tvoje dopisnice veselje toli večje. Kaj novega tam? Sedaj si delam veliko upov, da bodem še pred koncem vojne poslan domov. Radost nad tem v slučaju uspeha bi bila nepopisna. Saj si pa to tudi zaslužim po tako dolgem vjetništvu. Upam Te zdravega in čilega. Prisrčne pozdrave iz svojega prognanstva pošilja Tvoj R. B. — Počtovaja kartočka, pisana dne 1. avgusta in cenzurirana v Irkutsku, je potrebovala do cilja 80 dni.

† Fr. Vraz. V četrtek, dne 26. oktobra, je umrl eden izmed najbolj delavnih mož narodne, krščanske organizacije, nečak slavnega pesnika Stanka Vraza — župan Fr. Vraz, posestnik v Cerovcu pri Svetinjah, najlepšem delu Ljutomerskih gor. Pokojnik je vključ s svojim 67 letom z mladeniško živahnostjo zasledoval naše gibanje, sodeloval pri vseh gospodarskih, izobraževalnih in političnih organizacijah, nastopal nešteto krat pri raznih zborovanjih in prireditvah ter z njemu lastno prijetno in šaljivo besedo navduševal zborovalce za dobro stvar. Neomajno je stal v vrstah katoliške narodne stranke in z vsemi močmi delal na to, da je v njegovi občini, v kateri je županoval nad 30 let, ostala ista na krmilu. Kako priljubljen je bil pokojnik, je pričal pogreb, ki se je vršil v soboto, dne 28. oktobra, predpoldan. Krasen jesenski dan je bil, toplo je sonce pripekalo na lepe Ljutomerske gorice, ko se je vil dolg spreved od Vrazovega doma po od pokojnika tako ljubljenih in negovanih vinskih gorah k farni cerkvi, kjer se je pridružila še množica njegovih prijateljev in častilcev. Spreved je vodil vlč. g. šmarnski dekan Ivan Bohaneč ob asistenci 8 gg. duhovnikov iz 3 dekanij. Spreveda se je udeležila visokorodna obitelj grofa d' Avernas, koje posestva je pokojnik oskrboval, in položila na njegovo krsto krasen venec s pomenljivim napisom, zastopnik državnih uradov, zastopnik naše organizacije, veteranska družba iz Svetinj in Ljutomera, mnogo županov in odličnih oseb iz okrajev Ormož in Ljutomer in nepregledna množica domačega ljudstva. Po odpeti žalostinki in izvršenem pogrebem obrčju je imel vlč. g. dekan Ivan Bohaneč lep, globoko v sree segajoč govor, v katerem je lepo opisal pokojnikove zasluge in njegovo neumorno delo za dom, družino, cerkev, narod in organizacije. Pokojniku je določeno za njegovo požrtvovalno delo za javni blagor odlikovanje, a ga ni čakal, uživa pa gotovo odlikovanje v nebesih kot plačilo za svoje vzgledno, krščansko življenje. Počivaj sladko, nepozabni delavec naše organizacije, nepozabni sorodnik slavnega Stanka Vraza! Narodna krščanska organizacija bo ohranila župana Fr. Vraza v hvaležnem spominu!

Našim društvom. Tajništvo S. K. S. Z v Ljubljani, mora izpopolniti kataster vseh društev Slovensko krščanske socijalne zveze, ki se za čas vojske ni bil vodil. Vsa društva zato prosimo, naj na naslov »Slovensko kršč. soc. zveze« v Ljubljani, nemudoma naznanijo svoje odbore in vodstva odsekov. Prosimo tudi, naj vsako društvo S. K. S. Z. v Ljubljani vselej poroča, kedaj bo priredilo svoj letni občni zbor in po občnem zboru naznani S. K. S. Z. v Ljubljani sestavo odbora in morebitne sklepe splošne važnosti. Tudi sklepi sej, ki so splošne važnosti, naj se javijo centrali.

Splošni občni zbor Cecilijanskega društva za Lavantnsko škofijo. Občni zbor tega društva se vrši v četrtek dne 9. novembra ob 4. uri popoldne v prostorih mestnega Cecilijanskega društva (mariborsko stolno župnišče).

Novi 18letniki. »Arbeiter Zeitung« piše: Sedaj nabijajo razglas, ki pripravlja na prebiranje mladeničev, ki leta 1917 dopolnijo 18. leto. Po § 14. črnovojniške naredbe morejo namrec tiste ki leta 1917 dopolnijo 18. leto, že 1. januarja 1917 poklicati na prebiranje. Kdaj da bo to prebiranje, še ni znano. V razglasu se pa naznanja, da so imeniki na Dunaj pristojnih leta 1898 rojenih mladeničev že gotovi in bodo od 3. do 10. novembra na magistratu razpoloženi v vpogled. Kdor opazi kako nepravilnost, jo mora uradu naznaniti.

Stajerski Slovenci branijo koroško slovensko zemljo. Iz italijanskega bojišča se nam piše: Tudi